

önmagát. Tudta, hogy az erő végtelen és kiapadhatatlan, de az ő erői viszont végesek. Ezért jobban teszi, ha vigyáz rájuk és megfelelően használja azokat. "Az egészséges erő csodákra képes. (...) Önmagunk lebecsülése felborítja érzelmeinket, és kegyetlenné tesz." - mondta Boholca királynő. "Ez emlékeztet engem arra, hogy kockázatvállalás nélkül gyenge és másokkal összetéveszthető vagyok - mondta Sárkány. Nehézségünk okozói nagy jószolgálatot tesznek nekünk. Ezért tiszteletünk övezi őket - válaszolta Boholca királynő. (...) Ez emlékeztet engem arra, hogy a megbocsátás és együttérzés nélkül örök

magányra vagyok ítélve - szólalt meg Sárkány. A szívünkön túlsorduló szeretet a szellem kapuját nyitja meg - válaszolta Boholca királynő. Ez emlékeztet engem arra, hogy ha az ismeretek birtokában helyesen fejezem ki magam, akkor helyesen döntök és a helyes utat választom - szólott Sárkány. A szó maga a tett. Ez a teremtés - válaszolta Boholca királynő."

Még sok bölcsesség hangzott el az utolsó utáni napon, egészen addig, amíg a Nap nyugovóra nem tért, és amíg az égen meg nem jelentek a csillagok.

Kiss Anna

Elmulasztott lehetőség

*Mélyen őrzött titkok
magyar filmdráma*

A 35. Magyar Filmszemle díjnyertes alkotása (2003)

Rendezte: Böszörményi Zsuzsa

A díjeső ellenére nem ez volt az a film, amire vártam. Ez az alkotás ugyanis nem ad többet azoknál a közhelyeknél, amiket ma az intézetbe adás és a külföldi örökbeadások körülményeiről sejtetni engednek a félnyilvánosan kezelt esetek. (Abból szerintem még nem lesz jó film, hogy az ismert recept szerint: vegyünk egy intézetis lányt, aki várandós, lemondani készül gyerekeről, keresi a vérszerinti szüleit, tegyük hozzá egy külföldi örökbefogadni kívánó házaspárt és egy gyerekkereskedőt, stb. A nagyjátékfilmhez ez kevés, a dokumentumfilmhez meg más kell.) A film pont ugyanolyan elnagyolt és ködös, mint az a világ, amit a nem-beavatottak ismerni vélnek. A beavatottak pedig abból élnek, hogy tevékenységüket – meglátásom szerint egyáltalán nem jótékony - homály fedi. Nem azt vártam tehát, hogy egy elementáris erejű, sikeres tényfeltárással alapozott, már-már dokumentarista filmet lássak (noha a rendező neve vagy maga a problémakör ezt is garantálhatta volna), de azt mindenképpen joggal igényeltem, akár mint egyszerű néző, akár mint szakmabeli, hogy megérintsen a mozi. Egy ilyen témában ez nem lehetne másképp! És itt természetesen meg kell állnunk egy pillanatra. Elidőznék azzal, hogy megfejtsem: kiknek készült ez a film és miről is szól(na). Mert ha egyszerű mozilátogatóknak kívánt feltárni és bemutatni egy rejtélyes családi történetet, amely tragédiák és kényszerűen rossz döntések (tini terhesség két változatban - kórházban hagyott és intézetben nevelkedett gyermek, aki ismétli anyját: várandósan az újvilágba indul, hogy örökbeadja babáját) sorozatával halad és mutat előre, nos akkor az a baj vele, hogy túlságosan kidolgozatlan, és előre kiszámítható dramaturgiára épít. Ugyanakkor nem értünk meg ebből az egészből semmit. Nem történnek meg a dolgok.

Nem élnek a jellemek. Nincsenek mélységek és nincs repülés. Szinte minden rá van bízva a laikus nézőre, akik közül bizonyára elenyésző azoknak a száma, akik közelről nézhetnek végig ehhez hasonló igaz történetet, tehát fel sem mérhetik a

filmes valóságot. Ami jelen esetben igencsak hamiskás, következképp megtévesztő lehet.

Ha szakmabelieknek akarna „üzenni” – akkor ez így nemcsak hogy hiteltelen, hanem bosszantóan naiv is. Pedig a téma csak úgy ontja a lehetőségeket: a három hónapos várandós intézetis lányt éppen „elengedi” a gyermekvédelem, kifizeti a 640 000 forintját, és indulhat bele az életbe. Irma – hősünk – bele is vág a sűrűjébe: babájának óceánparti, delfines álomvilágban élő örökbefogadót képzel, kapcsolatba kerül egy titokzatos közvetítővel, aki elrendezi a külföldi szülés és örökbeadás körülményeit, és megszervezi azt is, hogy addig „vigyázzanak” rá. Mindeközben Irmát az érdekli, ki és hol lehet az ő vérszerinti mamája, akinek léte röviddel az intézet elhagyása után, egy véletlen (?) folytán derül ki: Irma nyakába még a kórházban egy hatalmas amulettet akasztottak, amelynek hátlapja mögött fénykép lapul. Titkos emlék a mamától. A hátlap és egyéb titkok kifejtője Józsi, aki társul szegődik a lányhoz, és kitartóan próbálja ráébreszteni helyzetére. Végül Irma nyomokra bukkan, kutatja anyját, akiről kiderül, hogy tizenhárom évesen egy cigány fiútól esett teherbe, és a szülést követően eltűnt családja életéből. Kanadáig menekült apja és a társadalom rosszallása elől, sőt véletlenül pont abban a városban él, ahová Irma készül babáját otthagyni.

Az örökbeadás kényszerébe sodródott lányt mindennél jobban izgatja, hogy egyszer láthassa anyját. Egy bingomán, szerencsétlen asszonyt talál, aki védekezik és ígéretet, és persze saját magáért sem képes felelősséget vállalni. Ahhoz képest, hogy csak látni akarta, Irma neki támad és vádolja. Aztán hazaszökik – babával a hasában – Józsihoz, hogy másként tegyen mindent.

A film sajnos végig csak illusztráció marad, vázlat egy megfoghatatlanul bonyolultnak tűnő témára. Csak érzi az ember, hogy mi mindenről is szólhatna. Ígéretes, de elmulasztott lehetőség.

Az a magyar film, amire én – gondolom nem egymagamban – várok, egészen másként ragadná meg ezt a nagyon érzékeny, nagyon szerteágazó és mégis pontosan megmutatható jelenség-halmazt: a magunkkal cipelt ártó titkokat, a hazugságokat, a kiszolgáltatottságot, az identitás- és anyakeresést – és mindazt a lélektani történést, amit egy gyerekről való lemondás és az örökbeadás-fogadás jelent.

Addig pedig valószínűleg még többször végigsírom Mike Leigh: Titkok és hazugságok című, azonos tárgyú filmjét.

Gy.É.